N°. 16 1854.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Zondag en Maandag 19 en 20 Januarij.

☞ *De* Bredasche Courant *verschijnt geregeld zes malen per week. De afzending geschiedt des avonds*, franko per post.

De tweede Uitgave, behelzende de jongste Fransche en Belgische Nieuwstijdingen van 24 uren later, *vóór des morgens vroeg* franko *afgezonden en is veel die plaatsen bestemd, waar dezelve nog dien eigen dag kan arriveren.*

De prijs, zoowel voor de eerste als tweede Uitgave, is f 6 in de drie maanden. Alle Abonnementen eindigen met den laatsten van elk kwartaal. Advertentien worden geplaatst tegen 20 cents den regel, en moeten dagen vóór de uitgave worden ingezonden. Alle aanvragen, bestellingen of inzendingen moeten franko *ingezonden worden, zullende anders de port op rekening worden gesteld.*

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

BREDA. — De belgische afgevaardigden hebben zich gisteren met het budget van marine beziggehouden. Met eenige reductien, op het voorstel der centrale sectie aangebragt, is daarbij voor oorlogsvaartuigen toegestaan eene som van 338,714 fr., en voor derzelver materieel 311,000. Voor nieuwe constructien waren 300,000 fr. aangevraagd; de centrale sectie had den voorslag gedaan, dit punt te adjeurneeren, waarmede de commissaris van het gouvernement genoegen nam. Dit gaf tot aanmerkingen van onderscheidene leden aanleiding, die het noodzakelijke eener militaire marine betoogden en, gelijk onder anderen de heer *Gendebien*, op het voorbeeld van Holland wezen, waar, in weerwil der gedane opofferingen, op de rijks-werven steeds druk gearbeid werd. Gemeld lid vroeg of het ministerie welligt ten deze ook neven oogmerken had, of het ijverzuchtig Engeland welligt den aanbouw verboden had? De commissaris *Nothomb* poogde dit vermoeden af te weren en beloofde ten slotte, dat het bestuur de noodzakelijkheid eener militaire marine voor België tot een punt van onderzoek zoude maken. Door den minister van binnenlandsche zaken werd eenige op de vraag van den heer *Dumortier*, welke maatregelen het gouvernement had genomen om het uitwijken der belgische handelvaartuigen naar Holland, voor te komen, te kennen gegeven, dat er in het budget van binnenlandsche zaken eene som tot aanmoediging van den zeevaarthandel aangevraagd zoude worden.

— De kwestie over het verkiezen van eenen derden nieuwen schepen te Luik is grootendeels in den zin der liberale oppositie uitgevallen. De brusselsche bladen geven daarvan heden, uit die van Luik, het volgend verslag. De zitting van den stedelijken raad van Dingsdag l. waren 39 leden tegenwoordig. Eene discussie rees er dadelijk over de redactie van het proces-verbaal der zitting van den 10den, waartegen een der leden protesteerde, uithoofde daarin voorkwam, dat de raad beslist had, dat de brief van de gedeputeerde staten, betreffende de zaak van den heer *Dejaer*, niet aan den raad, maar aan het collegie van burgemeesteren en schepenen gerigt was en men dit laatste alleen kompetent in de zaak had verklaard. Deze kwestie werd door de stemming, bij de meerderheid van eene stem, in den zin van den voorsteller en in dien van de partij, die verlangde niet tot de verkiezing van eenen derden schepen over te gaan, beslist, en werd het proces-verbaal dienvolgens gewijzigd. De minderheid protesteerde op hare beurt tegen dit besluit en verliet vervolgens de vergadering. De meerderheid, dan uit elf leden, waaronder dan heer *Raikem*, bestaande, zich daarop constituerende, ging tot de orde van den dag over, en besloot met eenparigheid dat er geen reden bestond om in de vervanging van den heer *Dejaer* te voorzien. Door burgemeesteren en schepenen werd intusschen in den loop van den dag insgelijks een protest tegen de decisie van de meerderheid van den raad opgemaakt, en bekend gemaakt, dat de aangekondigde verkiezingen den 15den voortgang zouden hebben. Werkelijk werd het kies-bureau, Woensdag morgen, onder voorzitting van den burgemeester *Jamme*, geopend, en behielden de kandidaten van de minderheid van den raad de overhand, tot schepenen werden benoemd de heeren *Closset Wauters* met 335, *Hubert Rodberg* met 351, de Adv. *Delfosse* met 349 stemmen. — De twee kandidaten van de meerderheid van den raad, die zich voor de uitstelling had verklaard, hadden 325 en 319 stemmen bekomen. Er waren 680 kiezers opgeroepen. Over het geheel schijnt het, zoo bij de beraadslagingen van den raad, als bij de verkiezingen vrij onstuimig te zijn toegegaan, en ook het publiek van hare opinie daarbij luidruchtig te hebben doen blijken.

— Te Antwerpen waren gisteren genoteerd: Belg. 94⅝; Braz. 67¾; 5p. perpet. 58¾, 59, 58⅝; 5 pCt. 58¾; Uitgest. 11¼; Sicil. 91¾; Rom. 98¾.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 15den Januarij.

Het ontwerp van wet, betreffende de organisatie van het departementaal en stedelijk bestuur van Parijs, is gisteren met eene groote meerderheid aangenomen. Heden beraadslaagt de Kamer van afgevaardigden over een voorstel van den heer *Parent*, waarbij de majoraten zouden worden afgeschaft. Voor het openen der zitting hield men zich in bijzondere gesprekken bezig met een ander voorstel, dat eerstdaags, zeide men, ter tafel moest worden gebragt, en ten doel heeft, om het hôtel van den heer *Lafitte*, waarvan de openbare veiling op den laatsten dezer maand is bepaald, voor rekening van den staat, en als nationaal eigendom, te doen aankoopen, met dien verstande, dat men den heer *Lafitte* daarvan levenslang het gebruik zoude afstaan.

— Het amendement in het adres van antwoord, de Poolsche nationaliteit betreffende, dat door den heer *Odillon Barrot* werd voorgesteld, en door de kamer aangenomen, heeft, zoo men zegt, tot vrij belangrijke explicatien tusschen den Russischen gezant en den minister van buitenlandsche zaken aanleiding gegeven. Van eene andere zijde verzekert men, dat de beide gouvernementen van Frankrijk en Engeland niet zeer voldaan zijn over het traktaat, dat tusschen Rusland en Oostenrijk, over de instandhouding van het Turksche rijk, werd gesloten; en dat zij dien ten gevolge bedacht zijn geworden, om zich eenen meer onmiddellijken invloed bij den onderkoning van Egypte te verzekeren, aan wiens hof alzoo eerlang een gevolmagtigd minister van beide mogendheden zoude worden geaccrediteerd. De vice-admiraal *Rosamel* wordt genoemd als degeen, aan wien dezerzijds deze belangrijke zending mogt worden opgedragen.

— Het dagblad van Havre van gisteren vermeldt, dat een der vaartuigen, hetwelk de Poolsche uitgewekenen voor rekening van het Pruissisch gouvernement naar Amerika zoude overbrengen, zich voor de kusten van Ierland had gemeld. Van den beginne af heeft men alle gemeenschap tusschen deze vreemdelingen en de inwoners verboden; doch in den avond van eergisteren hebben zich onverwacht een aantal jonge lieden aan den havenkant van eenige schuiten meester gemaakt, en hunne Poolsche vrienden van het schip afgehaald. De gewone politie en quarantaine-beambten, te zwak om zich tegen de menigte te verzetten, zagen zulks rustig aan, doch voor dat genen den wal hadden bereikt, schoot de gewapende magt toe, en werden zij van alle kanten omsingeld. De duisterheid van den nacht, en de vrees dat al te gestrenge maatregelen het volk mogten verbitteren, verhinderden hen dadelijk weder aan boord te brengen, doch men heeft hen in verzekerde bewaring gesteld. Het zal te bezien staan of men hen, eenmaal het Fransch gouvernement betreden hebbende, zal kunnen bewegen hunnen togt voort te zetten.

— Onder dagteekening van den 7den dezer, ontvangt men de volgende particuliere berigten uit Madrid:

» Over het algemeen hecht men groot gewigt aan de vertoogen van den generaal *Llander*, en daar het gouvernement dezelve nog onbeantwoord heeft gelaten, is de bevolking in eene pijnlijke verwachting, welke daarvan de gevolgen zullen zijn. De generaal *Llander* vraagt met gematigdheid, doch met alle de zeekracht, aan de provincie, die hij vertegenwoordigt, eigen, de uitvoering van het dekreet van den 4den Mei 1814, door koning *Ferdinand den VII* bij zijne terugkomst van Valencay uitgevaardigd, en bij gevolg de aanhaande bijeenkomst der cortes *por estamentos*.

» De raad van ministers is dagelijks belegd vergaderd geweest, en men zegt, dat ook de raad van regeering zal gehoord worden, alvorens een besluit te nemen. Men wil den heer *Remira* naar Katalonien zenden, om deze moeijelijke zaak met zijnen bloedverwant, den generaal *Llander*, in 't minnelijke te schikken.

» Heden versichert men, dat de generaal *Quesada* een dergelijk adres heeft ingezonden, waarbij ook op eene wijziging in het ministerie, als het eenig middel om de bevolking der provincien tot rust te brengen, wordt aangedrongen.

» De generaal *Zarco del Valle*, te thans werkzaam tot minister van oorlog benoemd, welken post hij tot nu toe *ad interim* waarnam."

De berigten van de Spaansche granzen vermelden, dat de toestand der Baskische provincien steeds bedenkelijker wordt. De insurgenten dagelijks in krachten winnende, verstouten zich de gecombineerde troepen zelfs in de versterkte plaatsen te benaderen. Zelfs op de vestiging St. Sebastiaan hebben zij eenen aanval gewaagd, doch werden met verlies afgeslagen. Daartegen [illegible]

heele kompagnie der troepen van de koningin op den 7den dezer genoodzaakt, voor hare vervolgers op Fransch grondgebied de wijk te nemen, waar men hen de wapenen deed afleggen.

— Heden (15 *Januarij*) waren de fondsen genoteerd: 5 pCt. kont. 104,85; op tijd 105; 3 pCt. kont. 75,35; op tijd 75,55; Nap. kont. kont. 91,35; op tijd 91,25; Sp. perpet. kont. 61; op tijd 61¼; 3 pCt. kont. en op tijd 38.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 18den Januarij.

Bij besluit van Z. M. zijn tot officieren bij de schutterijen dezer provincie benoemd en aangesteld: Bij het 1ste bataillon der 2de afd., tot 1sten luit-kwartiermeester *J. E. A. Dyserinck Dekker*; tot kapitein *C. J. Blanckers Pasqué*; tot 2den luitenant *J. Berger* Jz. – Bij het 3de bat. der 2de afd., tot 1sten luitenant *N. Buijs van der Colff*; tot 2den luitenant *J. Knaap*. – Bij het 1 bat. der 3de afd: tot 2de luitenants *P. Knaap* en Mr. *J. van Bommel*; bij het 2de bat. der 3de afd., tot kapitein *M. van den Nieuwenhuizen*; tot 1sten luitenant *A. H. Dooters van Leeuwen*.

— Als middel van bezuiniging zijn dezer dagen ingetrokken geworden de toegelegde bureaukosten, mitsgaders het toegekend genot van vivres en fourages aan den betaalmeester te velde, en is wijders door de regering order gesteld, om aan het tijdelijk bij de landmagt in dienst gestelde geneeskundig personeel groote verloven toe te staan.

— De buitengewone hoogleeraar *J. R. Thorbecke* is tot gewoon hoogleeraar bij de regtsgeleerde faculteit aan de hoogeschool te Leijden benoemd.

— In plaats van wijlen jonkheer Mr. *A. A. Deutz van Assendelft* is tot mede-commissaris van het grootboek der nationale schuld benoemd geworden de heer *W. J.* baron *van Brienen van de Groote Lindt*.

— Omtrent de reis van Z. K. H. den Prins *van Oranje* over het russisch grondgebied, vernemt men nader, dat hoogstdezelve, op uitdrukkelijken last des Keizers, overal met de meeste onderscheidingen is ontvangen geworden; in alle plaatsen kwamen de troepen in de wapenen, en zelfs in die, waar er geene aanwezig waren, waren er van elders gekomen, om den Prins met buitengewone krijgseer te ontvangen. De Keizer en de Grootvorst zijn, gelijk reeds gemeld is, onze beide Prinsen te gemoet gereden; dadelijk na hoogstderzelver aankomst in de russische hoofdstad, werd er ter Hunner eere eene groote parade gehouden van de troepen van het garnizoen, en welke 's Kroonprinsen Adjudant, den Kolonel Graaf *van Limburg Stirum*, en den Kolonel der grenadiers, *Klerck*, aan den Russischen Monarch zijn voorgesteld geworden.

— Volgens de jongst ingekomen tijdingen blijkt de val op onze rivieren gestaag aangehouden, en is thans het water overal gedaald beneden het bepaalde peil voor de buitengewone rivier-correspondentie, bij open water. Bijgevolg is die correspondentie thans langs alle punten opgehouden en keeren de ambtenaren van den waterstaat naar hunne gewone verblijfplaatsen terug.

De dreigende gevaren, die de hooge vloed en hevige stormen aan den vaderlandschen bodem allerwege schenen te voorspellen, zijn dus gelukkig gegrondeloos verhoed geworden, en alschoon in sommige oorden de schaden en rampen der ingezetenen niet gering zijn, heeft men echter reden tot dankbaarheid, dat er, in de gegevene omstandigheden, niet nog grootere onheilen zijn voorgevallen.

— Terwijl het Noorden van Frankrijk, even als ons Vaderland, door aanhoudende regens bezocht wordt, die alle stroomen en rivieren aldaar tot eene buitengewone hoogte hebben doen rijzen, heeft in het Zuiden van dat land het tegendeel plaats. In Provence klaagt men over droogte, en met name uit Toulon wordt gemeld, dat door de Noordwesten-winden, die aldaar sedert meer dan eene maand waaijen, de bronnen opgedroogd zijn, zoodat, indien met het voorjaar de regen niet overvloediger wordt, vele gemeenten geen water van derzelver fonteinen zouden kunnen hebben. De gebergten der Cevennes en van Auvergne schijnen de grenslijn van het regenachtig weder daar te stellen. In het laatstgenoemde landschap is het zeer fris, en staan de amandelboomen in bloei.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 14den Januarij.

Door de afwezigheid van eenen gevolmagtigde hebben in het begin dezer maand de eigenlijke conferentien te Weenen nog niet kunnen plaats hebben. Ondertusschen hebben de diplomaten, welke zich aldaar bevinden, dikwerf hunne opwachting bij den prins *von Metternich* gemaakt, die dagelijks eenigen hunner in zijn kabinet ontvangt. Ook komen de gevolmagtigde militaire commissarissen hier, en men houdt het voor zeker, dat men zich weldra over de hoofdpunten, zoo als het bevestigen van het monarchaal beginsel in de bonds-staten, de organisatie van het bondsleger en de wet op de vrijheid der drukpers, voorloopig eens is.

— Uit München schrijft men, van 10 dezer, dat, behalve de door den koning van Beijeren op de ontdekking van *Kaspar Hauser's* moordenaar gestelde premie van 10,000 flor., ook nog een edele lord, tot datzelfde einde, eene premie van 5000 flor. heeft uitgeloofd.

— Berigten uit den omtrek van Odessa tot den 22sten november zijn zeer treurig. De duurte van het graan maakt den nood algemeen; alleen het vleesch is goedkoop, doch men, uit gebrek aan voeder, genoodzaakt is het vee te slagten. Geheele dorpen zijn verlaten door de inwoners, die elders brood zoeken. Daar de vervoer te land door gemis van trekvee allermoeijelijkst is, en de haven van Odessa spoedig voor de schepen zal gesloten zijn, is de ellende niet te voorzien. Graaf *Woronzow* is terstond, na de aankomst van een courier uit St. Petersburg, naar Jekatherinoslaw vertrokken, waar de hongersnood reeds treurige gevolgen heeft gehad.

— Den 26sten november heeft de Grieksche consul te Alexandrie zijne eerste audientie bij *Mehemed-Ali* gehad. Onder geleide van een detachement troepen van den Onderkoning en van eenige Janitsaren der in Alexandrie gevestigde consuls, is de heer *Tossitza* naar het paleis gegaan, waar hij, in tegenwoordigheid van alle zijne daar wonende landslieden, aan Zijne Hoogheid zijne geloofbrieven overhandigde. Behalve eene onderscheidende behandeling ontving hij van den Onderkoning eene zeer rijke pels, een prachtig versierden sabel en een schoon arabisch paard.

— De Porte, die zich vóór den laatsten russischen oorlog omtrent de volkstelling slechts verliet op oude registers of op opgaven van bey's en pacha's, is sedert naauwgezet op dit punt geworden en heeft zich van de plaatselijke overheden statistieke opgaven laten doen, die de volgende uitkomst opgeleverd hebben: Osmanli's van turksche afkomst en spraak, gezamenlijke Moslim's, 700,000; gezamenlijke Grieken 1,180,000; Albaneezen, waaronder een derde Christenen, 1,600,000; slaven 6,000,000; Wallachyers, die de griekesche godsdienst belijden, 600,000; Armeniërs 100,000; Joden 250,000; Franken 50,000 en Heidenen 200,000; te zamen 10 millioen 680 duizend. Van dezen maakt de muzelmansche bevolking een derde deel uit; daarenboven zijn in Moldavie en Wallachye een en een half millioen zielen, zoo dat de bevolking van Europeesch Turkije iets over de 12 millioen zielen bedraagt.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — Het *Pfennig-magasin*, bij BOSSANGE te *Leipzig* uitgegeven, maakt eenen zoo verbazenden opgang, dat er drukpersen, ja zelfs papier te kort komen. De uitgever heeft hoop, dat bij de aanstaande Paasch-mis het aantal abonnementen tot 60,000 zal gekomen zijn. — De *Münchner Politische Zeitung* maakt in een uitgebreid artikel over de rigting van den menschelijken geest in onzen tijd, onder anderen de volgende opmerking; » Van Februarij 1817 tot aan het einde van 1824, en bij gevolg in een tijdsbestek van acht jaren, zijn te *Parijs*, onder de oogen van het toenmalig Bestuur, in nieuwe uitgaven, alle de werken verschenen, welke de Katastrophe van 1789 met hare ontzettende gevolgen voorbereid, den weg gevezen en tot uitbarsting gebragt hebben, als:

Alle de werken van VOLTAIRE	in	1,598,000 boekdeelen.
» » » ROUSSEAU	»	480,500 »
Enkele werken van deze beide schrijvers . . .	»	81,000 »
De werken van HELVETIUS, DIDEROT, RAYNAL, ST. LAMBERT, CONDORCET, HOLBACH, DUPUIS, VOLNEY, DESTT. TRACY, MONTESQUIEU, MARMONTEL, PIGAULT, SIEYES, TH. PAYNE	»	207,900 »
Verscheidene, door nieuwere schrijvers, tot verpesting van de jeugd bestemde, meestendeels Historische werken, als van LACRETELLE, GARNIER, DE SEGUR, enz. enz.	»	240,000 »
De onsterfelijke werken van PIGAULT-LEBRUN .	»	128,000 »
		2,735,400 boekdeelen.

Hierbij moet nu nog die tallooze menigte van vlugschriften en pamphlets in Dicht en Ontlicht gevoegd worden, en boven alles het al-ontbindende gif van 90,000 *revolutionaire* Dagbladen, welke dagelijks over geheel *Frankrijk* worden uitgestrooid. Na dit overzigt wordt men dan niet gedwongen te erkennen, dat de veertien honderdjarige Dynastie der Allerchristelijkste Koningen, in de drie Julij-dagen, niet zoo zeer voor de straatsteenen van het Parijsche gepeupel, als wel voor de vernielende krachten dezer *twee millioenen seevenmaal honderdduizend* onchristelijke, oproerige en zedelooze boekdeelen bezweken is?" De schrijver meent, dat hetgeen er in *Duitschland* van 1812 tot 1833 voorgevallen is, niet minder schrikbarende verschijnsels opleverd. — Met regt heeft de Heer Cousin in zijn verslag van het lofwaardig streven van Volksbeschaving en van het Hooger en Lager Onderwijs in den gehelen omvang van het Pruisische Rijk, bijzonder hierop opmerkzaam gemaakt, dat, behalve de Universiteits-seminariën voor de eigenlijk-gezegde Geleerde Opvoeding, ook nog in alle Provincien zich bevinden voor School-onderwijzers bevinden, welke met aanmerkelijke uitslagen tot Rijkswege begiftigd zijn. In het *Anzeige-blatt* n°. 10, behoorende bij de

Berliner Jahrbüchern der Kritik, vindt men een uitvoerig tabellarisch overzigt van de Seminariën voor Schoolonderwijzers, welke zich in de Pruissische Staten bevinden, met opgave van alle bijzonderheden, welke tot dezelve betrekking hebben, waaruit blijkt, dat het getal der Hoofd- en Neven-seminagiën voor School-onderwijzers, niet minder dan 44 bedraagt. — Uit *Dresden* wordt het overlijden gemeld van den Saksischen Geheimen Legatie-raad Ereger, een man, die ongemeen betreurd wordt, uithoofde van zijne buitengewone werkzaamheid en veelvuldige wetenschap. Ten bewijze van beide strekt, dat hij het Perzisch geleerd had om den *Schach Namch* te lezen, de chemie beoefend heeft, overzettingen van Byron, Moore en Crabbe en Statistische tabellen over *Saksen* uitgegeven en bijdragen geleverd heeft tot Frouwalds kindervriend. In zijne maatschappelijke betrekking stond hij aan het hoofd der bureaux van het Departement van Buitenlandsche Zaken, in zijne betrekking als mensch was hij alles, waarmede hij nut kon stichten, zoodat hij zelfs in eigen persoon onderrigt gaf aan arme kinderen in eene Zondags-school. De Saksers zeggen van hem:

Noster amor Baeurnus *abit. Stupet icta dolore*
Patria. Nam civem non habet illa parem.

Italië. — De verdienstelijke Sterrekundige Carocci is aangesteld tot Directeur van de Sterrewacht te *Napels*, en de Heer Donati, tot tweeden Sterrekundigen Waarnemer. — *Pompeji* blijft nog altijd eene onuitputtelijke mijn van allerlei kunst-voorwerpen. Zeer onlangs heeft men weder in een huis, achter den tempel van Fortuna, verscheidene schilderstukken op den wand ontdekt, welke al de vroeger gevondene in schoonheid overtreffen. Zij zijn medaillonsgewijs op een zwarten grond geschilderd en stellen meest offerfeesten voor.

Frankrijk. — De ingezetenen van *Lyon*, sedert eenige jaren door allerlei bevoeringen in gestadigen onrust gehouden, werden op het Kerstfeest aangenaam verrast, door de Ordonnantie des konings, waarbij de voormalige *faculté des sciences* in die stad hersteld wordt. Evenwel bepaalt zich deze Instelling tot de Wis- en Natuurkundige Wetenschappen: want voor Wijsbegeerte, Geschiedenis en Staatkundige Wetenschappen schijnt men in *Frankrijk* eene zekere heilige huivering te krijgen. Men krijgt alzoo nu te *Lyon* zeven Leerstoelen: voor Wis- en Sterrekunde, voor Natuurkunde, Scheikunde, Dierkunde (Zoologie), Kruidkunde, Mineralogie en Geologie. Het is te hopen, dat deze Leerstoelen, in verband gebragt met de uitmuntende wetenschappelijke inrigtingen, welke *Lyon* bezit, als een Botanische tuin en eene Sterrewacht, aan deze stad iets van den Litterarischen glans hergeven zal, welken zij vroeger bezat.

Engeland. — Den 30sten December is in den ouderdom van 75 jaren overleden, de geleerde Wm. Sotheby, een man die in de Letterkundige wereld geacht was als een geleerde van een schrander vernuft en een fijnen smaak. Men heeft van hem vertalingen van Homerus, van de *Georgica* van Virgilius, van Wieland's *Oberon*, het meest algemeen bewonderde onder zijne werken, benevens eenige treurspelen en andere gedichten. Aan zijne schriften, hoe verdienstelijk ook, heeft echter gantsch algemeene populariteit mogen te beurt vallen. — George Lambe, wiens dood in bijna alle nieuwspapieren is aangekondigd, behoorde ook tot de Letterkundige wereld. Hij was, naar het algemeen gerucht, een der mede-arbeiders van de *Edinburgh Review* en Byron heeft in zijn *English Bards and Scotch Reviewers* hem geteekend met eene bitterheid, welke hij naderhand erkend heeft, dat onbillijk is geweest. Lambe heeft twee of drie tooneelstukken geschreven en in 1821 eene vertaling van Camões uitgegeven. Hij heeft langen tijd een werkzaam deel genomen aan het bestuur van den schouwburg van Drury-Lane.

Nederlandsch. — Twee onzer Vaderlandsche tooneelkunstenaars hebben dezer dagen het voorregt genoten hunne vijf-en-twintig jarige tooneeldienst, onder onmiskenbare blijken van belangstelling van het publiek, te mogen vieren. De Heer Stoopendaal, sedert jaren het sieraad van den Nederduitschen Schouwburg te *'s Gravenhage*, heeft, echter niet in de Hofstad, maar te *Rotterdam*, waar belangstelling in al wat kunst is met nationale gevoelens pleegt verbonden te zijn, op den 6den dezer eene buitengewone tooneelvertooning gegeven, waarbij hem, namens het Rotterdamsche publiek, een blijk van hulde aan zijne kunstverdiensten is geschonken, gelijk reeds elders gemeld is. Eergisteren (16 Januarij) heeft de Heer M. Westerman, als Dichter en Tooneelkunstenaar loffelijk bekend, het feest gevierd zijner vijf-en-twintigjarige verbindtenis aan den Amsterdamschen Schouwburg, onder eenen grooten toevloed van aanschouwers, welke de Schouwburgzaal geheel gevuld hadden. Wij hopen in de gelegenheid te zijn, van deze tooneelvertooning nader verslag te geven.

Letterkundig Berigt.

Histoire des la Restauration et de causes qui ont amené la chûte de la branché ainée des Bourbons. Par un homme d'état. Tome I-IV. La Haye, chez G. VERVLOET. 1831-1833. In 18°, gr. 353, 406, 369 et 345. Prix, par volume. . . f 1,25.

Men heeft dit allerbelangrijkste werk, dat voor de geschiedenis van den dag, als onmisbaar kan beschouwd worden, aan onbekende staatslieden toegeschreven, tot dat eindelijk de publieke opinie zich op den minister van *Lodewijk XVIII*, Decazes, als schrijver daarvan verklaard heeft. Om zich van juist begrip van den hoogstbelangrijken inhoud van dit werk te kunnen maken, gelooven wij dat de overneming van het voorbericht des eersten deels, daartoe het beste de hand zal leenen, waarom wij hetzelve hier volgen laten.

» Dit werk was reeds sedert verscheidene jaren begonnen: het einde van het ministerie *Villèle* was gereed, en aan dat van mijnheer *de Marignac* was begonnen, toen de Julij-omwenteling uitbrak."

» In de staatkundige handelingen der restauratie gemengd, had ik gaarzeld, om aan het publiek eene lange reeks van daadzaken, die de restauratie in het bederf gesleept hebben, voor te leggen."

» Moet ik het verbergen; dat ik aan de orde van zaken, die het koningschap van 1814 had daargesteld, verknocht was? Ik had gewild, dat de restauratie zich door de vrijheid van het land gevestigd had, en dat eene kroon, tijdgenoote onzes nationalen roems, onze jonge en schitterende beschaving hadde ondersteund en versterkt."

» De misslagen van het bestuur, het persoonlijke karakter van den laatsten koning uit den oudsten tak der Bourbons, hebben het anders gewild; dat dan ook derzelver bestemming vervuld worde."

» Ik heb mijn handschrift overgelezen en heb daaraan weinig veranderd; mijne bespiegelingen bleven dezelfde. Ik heb het droevige voordeel gehad, juist en in de verte te voorzien. *Eenige vergelijkingen met de gebeurtenis*, die wij onder onze oogen hebben zien gebeuren, heb ik mij veroorloofd; konde ik anders handelen?"

» Het nieuw bestuur heb ik niet gevleid. De mannen en de partij die tegenwoordig zegevieren, hebben elkander verwijtingen uit de verschillende tijdperken der restauratie te doen. Ik zal die niet met stilzwijgen voorbij gaan; en wat kan de magt tegen onbedwingbare geschiedenis."

» Dit werk zal in drie gedeeltens gesplitst zijn."

» In het eerste, zal ik de *Bourbons* van 1789 tot 1814 volgen; in hetzelve heb ik eenige daadzaken geschetst, die de restauratie hebben kunnen voorbereiden. Ik ben zeer kort over dat tijdvak geweest, om te eerder de geschiedenis der eerste en tweede restauratie te kunnen beginnen."

» In het tweede gedeelte, schetst ik het kortstondige ministerie van den prins *Talleyrand* en den hertog *van Otrante*; het tweede, het eerste ministerie van de hertogen *Richelieu*, *Decazes*, marquis *Dessolles*; het tweede ministerie *Richelieu* en eindelijk dat van *Villèle*."

» Het derde gedeelte, zal twee ministeriën bevatten, dat van *Martignac*, en *Polignac* tot aan de laatste omwenteling."

De geschiedenis der restauratie, van het Weener kongres afgerekend, is die van Europa (!!) De diplomatie zal alzoo in dit werk eene groote ruimte beslaan. De cartons van het ministerie van buitenlandsche zaken hebben langen tijd voor mij open gelegen; ik heb daarvan gebruik gemaakt."

» Niets heb ik ter nedergesteld, dat niet gegrond was op authentieke en officiele stukken, echte elementen der geschiedenis, enz. enz."

Dit zal genoegzaam zijn om den weetgierigen in te lichten met den inhoud van een boek, dat het geachtste schrijvers Frankrijks eigen schrijft: *un livre d'un immense intérêt* noemde, en welks inhoud de verwachting nog verre zal overtreffen.

Zoo als deze geschiedenis — die men alleen op Frankrijk betrekkelijk zoude denken — door den schrijver is voorgedragen, is het de staatkundige geschiedenis van geheel Europa, dewijl hij na elke merkwaardige gebeurtenis, een redeneerkundig overzigt over de Europesche staatkunde levert.

Aan het Weener-congres wijdt de auteur eene groote ruimte, en vele nog onbekende daadzaken, brengt hij daarbij aan het licht, stelt andere in een geheel ander daglicht. Met leedwezen hebben wij echter opgemerkt, dat de schrijver, overigens vrijpartijdig, dit niet altijd ten opzigte van Nederland is.

Het vierde deel van dit werk, dat wij aan alle navorschers der staatkundige gebeurtenissen kunnen aanbevelen, en dat ons nog wel eens gelegenheid zal geven het in onze polemieke beschouwingen te moeten aanhalen — gaat tot na de honderddaagsche regering van *Napoleon*. Het werk is met zorg gedrukt.

Bij de kommissie tot verzachting van het lot der slagtoffers van de overstroomingen in *Noord-Braband* zijn, sedert de vorige opgave, ontvangen de volgende bijdragen en giften:

Van de heeren gebr. *Hartogsveld*, namens S., te Amsterdam	f	25-00.
— dezelven, namens G. H., te 's Bosch	»	10-00.
— den heer *A. Suyt*, namens V. R.,	»	500-00.
— den heer *Heytle*, te 's Hage	»	5-00.
— den heer *F. van Lunshot*, namens N. N., te Haarlem	»	10-50.
— [illegible], te 's Hage	»	7-00.
— denselven, namens M., te 's Bosch	»	100-00.
— de heeren *V. A.* en *J. van Ryckevorsel en comp*, namens D. C. en Z., te Amsterdam	»	200-00.
Van den heer *M. F. de Wys*, namens den heer *Myaders*, te Amsterdam	»	200-00.
Van denzelven, namens den heer *Viruly*, heer van *Dalen* en *Vuren*	»	50-00.
Van de heeren *H. Potter en Zoon*, namens een onbekende	»	20-00.
— jhr. *P. E. de la Court*, namens N. N., te Leyden	»	25-00.
— denzelven, namens den heer *Van Dam*, te Dordrecht, 2 coupons nos. 3519 en 4209	»	24-75.
Van Z. E. den heere generaal-majoor *George*, provinciaal kommandant van Noord-Braband	»	52-00.
Van den heer *J. Vermeulen*, namens V. D. H. ter 's Hage	»	10-00.
— denzelven, namens V. D. L. S., te 's Hage	»	30-00.
— den heer *Van Meurs*, namens J. R., te 's Hage, een coupon n°. 37669	»	12-37½.
Van den heer *H. de Wijs*, namens N. N., een bankbiljet, n°. 617	»	40-00.

Van denzelven, namens N. N., een dito n°. 905 . . . ƒ 25-00.
Van de heeren *V. A.* en *Joh. van Ryckevorsel en Comp.*, namens J., te Rotterdam . . . . . » 20-00.
Van L. L. L., voor Oyen, Lithoyen en Lith . . . . . » 5-00.
Van den heer *Blondin*, de opbrengst, na aftrek der kosten, van eene representatie in het koninklijke cirque olympique » 180-00.
Uit S. M., van B. A. M. T., een coupon, n°. 15240 . » 24-75.
Van den heer *Gordon*, namens J. R., te Amsterdam . » 30-00.
— denzelfden, namens M. M., te 's Hage . . . » 20-00.
— den heer *J. Menu*, namens den heer *J. J. Ankestein*, te 's Hertogenbosch . . . . . » 10-00.
Van jonkheer *W. H. van Thye Hannes*, door tusschenkomst van den heer doctor *Leemans*, te Leyden, van V. R. 5-00, van VV. L. 10-00, van O. 30-00, van V. A. 20-80, van C. 10-00, van K. 10-00, van G. 10-00, van V D. B. 20-00, van N. N. 10-10, van VV. 3-00, van R. 5-20, van S. 3-00, van N. 10-00, van D. 3-00, van H. 4-00, van C. B. 3-00, van B. 3-00, van P. C. 5-00, van X. 10-00, van M. 4-00, van Z. 10-00, van B. 12-00, te zamen . . » 201-40.
Van N. N. een Russische coupon 50-00, van G. P. 10-00, van H. 3-00, van G. VV. P. 3-00, van M. V. 4-00, van D. S. 6-00, van E. A. M. 5-00, van K. 5-20, van N. N. 30-00, van N. N. 3-00, van M. 5-00, te zamen . . . . » 122-00.
Van J. S. een Hollandsche coupon 12-37½, van P. V. L. 10-00, van L. S. 6-00, van A. L. 3-00, van C. D. E. 10-00, van S. V. 2-00, van C. V. O. 5-20, te zamen . . . . » 46-57½.
Van den heer *A. Sluys*, namens J. H. S., te 's Gravenhage » 20-00.
Van den heer *J. Menu*, namens L. VV. D., te 's Hertogenbosch, eene zwarte voile, eene gouden ring met juweelen, eene zilveren breikoker en eene zilveren naaldenkoker, welke, volgens het verlangen van den menschlievenden geber, zullen verkocht, en de gelden, daarvan komende, zullen aangewend worden tot leeniging der ongelukkigen door den watersnood.

BRIEFWISSELING.

Ter beantwoording van den brief, door twee dames uit Maastricht den 15 dezer geschreven, strekke, dat bij de uitgevers dezer, den 26 December l. l., niet anders ontvangen is, dan eene coupon van ƒ 2,50, zijnde N°. 2,092, verschenen 1 April 1833, van de directie *Kelbich*, *Koomberg* en de Wed. *Berks*, betaalbaar met ƒ 2,47½.

GRAANMARKT TE AMSTERDAM.

VRIJDAG, *den 17den Januarij.*

TARWE. — Met weinig handel, verkocht bij gewigt: 127 lb O. en N. hooge Rhijn fijne ƒ 200.
ROGGE. — Met weinig handel, verkocht bij gewigt: 117 lb O. Pruisische roode ƒ 170; - 121 N. Overijsselsche ƒ 194.
GARST. — Iets aangenamer: 100 lb Oldenmmet zomer ƒ 90.
HAVER, BOEKWEIT, KOOL- en LIJNZAAD. — Zonder handel.
RAAPOLIE. — Vlugzeid ƒ 36¾, 37; - Mei ƒ 36¾, 37; - September en October ƒ 35½, 36; - Raap-Olie, ordinair ƒ 37¾; - Lijn- ƒ 36; - Raap-Koeken ƒ 50, 55; - Lijn- ƒ 8½, 10.

Beurskoers der Effecten, te Amsterdam.

VRIJDAG, *den 17den Januarij.*

	Rente p. Cn.	Laagste koers	Hoogste koers	Slot-koers		Rente p. Cn.	Laagste koers	Hoogste koers	Slot-koers
Werkel. schuld	2½	49 7/16	49 9/16	49 3/8	Cert. dito 1841	5	92 7/8	93	92 7/8
Dito dito	5	94 3/8	94 3/8	94 3/8	Obl. te London	5			
Uitgeleide dito		1 1/16			Certif. te Hamb.	5			
Kasbill. dito		21 5/8	21 7/8	21 13/16	Inschrijv. Asstg.	6	67 3/4		
Amort. Syndic.	4½	88 1/2	88 5/8	88 5/8	Certificat. dito	6	67 5/8	67 7/8	
Dito dito	3½				PORTG.				
Schatkistbiljett.	6				Aand. Loot. à 300		122 5/8	123	
Oorlogsschen.	5	100 1/4			PRUISSEN.				
Leening 1831	6				Dito dito R. 50		94 3/8	94 1/2	
Maatsch. Maas.	5	98			OOSTENRIJK.				
FRANKRIJK.					Dito dito ƒ 100				
Inschr. Grootb.	3				Dito dito » 250				
ENGELAND.					Metalliek	5	93 3/8	94	93 3/8
Dito per 12 Aug.	3				Dito Lond. gar.	5			
SPANJE.					Dito	2½	50 1/2		
Certificat. Amst.	5	58 3/8	58 1/2	58 3/8	Oblig. *Goll & C.*	5	97 7/8		
Dito ƒ 1000	3	38 1/2	38 7/8	38 1/2	Dito	4	82 1/2		
Wigels. 3pc. Sch.	5	11 1/2	11 5/8	11 5/8	Cert. Stieglitz	2½			
Cert. Bons. Lond.	5	17 3/8			Vleen. Bankact	3			
NAPELS.					DENEMARKEN.				
Certificat. *Le Blanc*					Leening te Lond.	3			
Dito *Falc. & C.*	5	87			BRAZILIE.				
Bank Lond. *R.*	5				Dito *Rutschild*	5	68 1/8		
RUSLAND.					GRIEKENL.				
Obl. *Hope* 1798/1810	5	101 3/8			Dito te London	5			
Dito dito 1822	5	102							

*** Getrouwd te

BARON G. A. G. VAN DER DUYN,
Ritmeester bij het Regement Ligte Dragonders No. 4
en
E. M. E. SASSEN.
's Hertogenbosch, den 16 Januarij 1834.

*** Getrouwd te

CORNELIS JOHANNES JANSEN
en
JOSEPHINA MARTINA ANNA DAMS.
Tilburg, den 16 Januarij 1834.
Dienende voor algemeene kennisgeving.

*** De ondergeteekenden verklaren, bij deze, dat de hangende kwestie tusschen den Kapitein bij de 4de Afdeeling Zuid-Hollandsche Schuttery, ETJBERGEN, en den Kapitein fungerend Onder-Intendant VAN DOREN, op heden in hunne tegenwoordigheid op eene allerlaatste *Bevolle* wijze, en ten genoegen van beide partijen is beslist geworden, waardoor hun verschil als eene geheel afgedane zaak moet worden beschouwd, zijnde de Kapitein EERENS, wegens ongesteldheid van zijnen Vader, heden met verlof te *Roosendaal* en derhalve buiten de mogelijkheid geweest tegenwoordig te zijn.
Tegnag, den 15. Januarij 1834.
M. VAN GEEN. J. B. GENIETS. LACOEILLE.

*** Een GEHUWD PERSOON, oud 32 jaar, van goede Getuigenissen voorzien, welke onvoorziens is buiten bestaan geraakt, wenschte zoo spoedig mogelijk zich geplaatst te zien als *REIZIGER*, voor een of ander Fabriek, (binnenslands) zijnde reeder als zoodanig werkzaam geweest. Reflecterenden gelieven per *franko* aanvrage zich te adresseren bij den Boekhandelaar J. M. E. MEIJER te *Amsterdam*.

TE HUUR OF TE KOOP,

tegen Mei 1834: eene moderne HEERENHUIZINGE, waarin 9 zoo Beneden- als Boven-Kamers, ruime Zolders, Keuken met Wel- en Regenpompen, Kelder, Stallinge, Schuur, Hof en Erve; staande en gelegen in het beste gedeelte van het Dorp *Ginneken* bij *Breda*. Laatst bewoond door den Wel-Ed. Heer PIETER STEENBERGEN; - te bevragen bij den Eigenaar J. C. VAN MIERLO, HEz., te *Breda*.

*** *TE HUUR* met 1°. Mei, of bij verkiezing dadelijk, een voor Zomer- en Winterverblijf zeer geschikt BUITENGOED, genaamd: *HET KASTEEL DEN HATTERT*, allervoegzaamst gelegen nabij het volkrijke Dorp *Vierlingsbeek*, dat tot heden vrij van Inkwartiering is gebleven, en alwaar zeer Roomsche- benevens eene Hervormde Kerk aanwezig zijn, Provincie *Noord-Brabant*, Arrondissement *Eindhoven*. Hetzelve is voorzien van onderscheidden zoo Boven- als Beneden-Kamers, alle Behangen, Maagel-Vertrek, Keuken, Stal voor 4 Paarden, extra ruime Remise, groote Moestuin en Boomgaard met zeer exquise en welig dragende Vruchtboomen beplant. Voorts is bij dit *Goed* nog eene privative WILDRIJKE JAGT. - Men adresseere zich om nadere inlichting bij den Heere J. VAN DER VOORT, Burgemeester te *Beugen*; mits brieven *franko*.

*** P. J. ARNAUD, Koopman in Lakens, in het Logement *den Ouden Prins* te *Breda*, verwittigt bij deze zijne geëerde Begunstigers, dat hij dezen dagen ontvangen heeft een aanzienlijk assortiment LAKENS en CUIR DE LAINE van verschillende kouleur en kwaliteit, en dat bij, niettegenstaande de duurte der Wol, in de gelegenheid is, tegen dezelfde vaste prijzen, als voorheen, te blijven verkoopen; hij beveelt zich bij voortduring in hunne gunst.

*** JOHAN MARINUS OFFERS, Vendumeester, woonende te *'s Hertogenbosch*, zal, ten verzoeke van zijne Principalen, op Maandag den 27sten Januarij 1834, des namiddags ten *twee* ure, op den Hoogensteenweg aan het Koetshais van het Logement *den Eenhoorn*, bewoond wordende bij den Heer DOETRES, verkoopen:

Eene schoone en wel geconserveerde CHAISE-BANK met LOSSE BAK, voor zes Personen, met eene vrije plaats voor den Voerman, zijnde op Veeren en geschikt voor een en twee Paarden.

Welk RIJTUIG voor een ieder zal te zien zijn, van heden, in gemeld Logement *den Eenhoorn*, in de Karrestraat te *'s Hertogenbosch*, en nadere inlichtingen zijn te bekomen bij voornoemden Vendumeester.

ZIET HET VOORT.

STOOMPACKET-VAART

TUSSCHEN

ROTTERDAM en LONDEN.

In Dienst der General Post-office London,
voor Passagiers en Goederen.

De Stoompacketten der General Steam Navigation Company, te *London*, in bovengemelde Dienst, vertrekken gelegd van *Rotterdam*, *Hellevoetsluis*, *Brielle* en *Vlaardingen*, aan gelang van ijsgang of andere verhinderingen, iedere Woensdag en Zaturdag.

De Riviervaart niet gestremd zijnde, is het vertrek van *Rotterdam* bepaald op:

Woensdag den 22. Januarij, des morgens ten 8 ure.

Nadere inlichting bij de Agenten W. SMITH & COMP. en P. A. VAN ES.

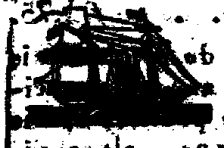

STOOMBOOT

DE PRINSES MARIANNE,

van *MIDDELBURG* naar *ROTTERDAM*,

Februarij 1834.

Van *Middelburg*: Van *Rotterdam*:
Zondag, des 2 's avonds 5 uur. Dinsdag, des 4 's morgens 9 uur.
Zondag, des 9 's avonds 5 uur. Dinsdag, des 11 's morgens 9 uur.